

Sprokkels

Inhoud

Van het bestuur	3
Van het secretariaat	3
Ter Herinnering Jos van Stiphout	4
De eenhoorns van Bernhoven	5 - 7
Wandeling met JVV	7
Gewoon duurzaam	8
Waterral	9
Dagwandeling	9
Knoflookpadden	10
Werkgroepen in beeld	11
Klusjeslijst	12
Deelprogramma	13
De scholenwerkgroep in beeld	14
Geerbosdagboek	15 - 18
Uitstapje 10 juli	19
Ledenvergadering	20
Kopij gevraagd	20
Excursie Essche stroom	21
Duurzaam doen	22
Wat is het IVN	23

Een vroege voorjaarsbloei, speenkruid.

Van de redactie

Uiteindelijk is de lente dan toch echt voel- en zichtbaar. Het zonnetje schijnt steeds vaker en er zijn weer volop bosanemonen, speenkruid en dotterbloemen te bewonderen. De lente is zelfs hoorbaar. De vogels fluiten weer volop en de amfibieën zingen weer in koor. Ook de roep van de waterral, waarvan het geluid volgens Wolter op een gillend speenvarken lijkt, is in Veghel te horen. Om de knoflookpadden te beluisteren heb je wel een onderwatermicrofoon nodig. Lees hiervoor het verslag van Matty Meij.

Suzanne

Bestuur en redactie

Locatie	3
IVN verenigingslokaal De Buitendonk 3, 5467 DE Veghel	
Bestuur	
Voorzitter:	
Fer Kalis Marterweide 7,5467 LK Veghel	
Telefoon.....(0413) 34 13 48	
Secretaris:	
Karin Koppen Antoniusstraat 11,5469 EV Keldonk	
Telefoon.....(0413) 21 02 16 secretariaat@ivn-veghel.nl	
Penningmeester:	
Henk van Helmond Lavendellaar 345467BE Veghel	
Telefoon(0413) 367476...06-515 534 30 Penningmeester@ivn-veghel.nl rekeningnummer: NL09INGB 0004 1542 71	
Lid en tevens vertrouwenspersoon:	
Matty Meij Parkietendonk 5.....5467 DR Veghel	
Telefoon(0413) 35 00 71	
Lid:	
Marianne van Zeeventer Roekdonk 2.....5467 DP Veghel	
Telefoon(0413) 78 52 07	
Webmaster: Geert van de Wiel webmaster@ivn-veghel.nl website www.ivn-veghel.nl	
Redactie Sprokkels:	
Maria Kordewinders-van den Tillaar Geluckweg 45469 NA Boerdonk	
Telefoon(0492) 46 33 83	
Suzanne van Zutven	
Peter van Beurden Heiveld 65464 VT Veghel	
Telefoon(0413) 36 57 12	

Voorjaarskluiwzwam in het natuurgebied Kamerven. Foto: Ton Hermans

Van het bestuur

Ineens is daar het vóórjaar, een paar warme dagen en de wereld ziet er anders uit. Ineens zie je bomen en planten volop in bloei staan. Van de prunus met een roze bloesem, de krent met witte bloemen en bronskleurig blad tot het felle geel van de dotterbloem, aan alle kanten laat de natuur weten dat het voorjaar eraan komt. Natuurlijk wist je dat al wel, het is immers al half april maar blijkbaar voelt het pas echt als we dit soort waarnemingen kunnen doen.

We zijn het jaar al goed begonnen, met een goedbezochte sprokkelavond en jaarvergadering. Een jaarvergadering waar aan alle leden een oproep werd gedaan om te reageren op de klusjeslijst.

Het is mooi om te constateren dat daar goed gehoor aan is gegeven, veel mensen hebben zich al gemeld om Lidou te helpen met de 'koffie en thee'. Dat komt goed uit, zeker nu Lidou het een beetje kalmer aan moet doen. Er zijn nog genoeg klusjes over, dus, kijk nog even op de lijst, wellicht zit er iets voor je bij.

Bloemen voor haar jarenlange inzet voor de programmacommissie.

De knotploeg heeft dit jaar ook een extra klusje op zich genomen. De laatste werkdag viel op zaterdag 2 april, te laat om nog te knotten als de bomen al bijna in bloei staan. Er was nog wel een ander klusje dat we konden doen, namelijk een paar poelen in 't Hurkske ontdoen van boomopslag. Omdat het formeel buiten het werkseizoen viel - volgens de flora en faunawet mag er tot 15 maart gewerkt worden - moest er eerst ontheffing bij de gemeente worden gevraagd. Na het inleveren van een 'quick-scan' opgesteld door Annemarie en Matty, werd de ontheffing verleend. Op de zaterdag zelf waren ca. 15 mensen paraat om de honderden 'vliegdennen' te trekken. Het was fijn dat we met zoveel mensen waren want het waren veel meer boompjes dan je op het eerste gezicht zou zeggen. Maar aan het eind van de ochtend was de omgeving van 2 poelen toch flink opgeschoond. Iedereen kreeg gelukkig nog de rug weer recht al voelde die de volgende dag toch wat stram aan.

Op vrijdag 15 april toog het bijna voltallige bestuur van IVN Veghel naar de Schaapskooi in het Wijbosch. Daar was het ontzettend druk met ontzettend veel jonge kinderen die naar de pasgeboren lammetjes kwamen kijken. Maar daar kwamen wij niet voor. We kwamen voor een overleg met

Boompjes trekken in 't Hurkske. Foto: Fer Kalis

een aantal andere 'groene' verenigingen uit de nieuwe gemeente Meierijstad. Het overleg was bedoeld om kennis te maken met elkaar en om na te denken hoe we zouden kunnen samenwerken in de contacten met de gemeente. Het was interessant om te zien hoeveel activiteiten er in de nu nog verschillende gemeenten georganiseerd worden. Dat moet zeker mogelijkheden bieden om elkaar te versterken. Met een flink voorjaarszonnetje erbij gaat dat zeker lukken.

Helaas kregen we ook verschrikkelijk nieuws te horen. Jos van Stiphout was ernstig gewond geraakt na een val van het dak en lag in kritieke conditie in het ziekenhuis. De dag erop kregen we het bericht dat Jos was overleden. Een zwaar verlies, in de eerste plaats voor zijn familie en vrienden maar ook voor onze vereniging waar Jos een lege plek achter laat. We zullen hem missen.

Namens het bestuur,
Fer Kalis, voorzitter

Van het secretariaat

Nieuw e-mail adres van Jeanne van der Heijden: jeannevd-heijden@ziggo.nl.

Rini Kerstens is al heel veel jaren donateur maar ook heel actief bij onze afdeling en is daarom een dubbel-lidmaatschap aangegaan (lid afdeling Uden + Veghel).

Tijdens de ledenvergadering op 10 maart j.l. is de contributie door de algemene ledenvergadering vastgesteld op €20,- per jaar (lid) en €10,- voor huisgenootlid. De minimum bijdrage voor donateurs is €10,-. Een hoger bedrag is altijd welkom; alle bijdragen komen ten goede aan de verenigingsactiviteiten zoals natuureducatie in de vorm van korte cursussen, lezingen, excursies enz.

Hierbij het verzoek om de contributie voor 2016 vóór 1 juni over te maken op ING bankrekening NL09INGB 0004 1542 71 t.n.v. Penningmeester IVN Veghel onder vermelding van contributie 2016.

Leden: 20 euro, huisgenootleden 10 euro.
Minimum bijdrage donateurs 10 euro

Een mogelijkheid om het uzelf gemakkelijker te maken is om, indien u internetbankiert, bij de bank van de contributie een terugkerende (jaarlijkse) betaling van te maken.

Beëindiging lidmaatschap vóór 1 december doorgeven aan het secretariaat.

Karin Koppen

TER HERINNERING

Ter herinnering aan Jos van Stiphout

Afgelopen donderdag 21 april 2016 kregen we bericht dat Jos was overleden aan zijn verwondingen als gevolg van een val van het dak.

Jos was de laatste jaren actief binnen het IVN. De eerste jaren vooral heel leergierig, hij volgde veel cursussen en greep elke gelegenheid aan om meer te weten over de natuur.

Al snel bleek dat achter die leergierigheid ook een plan zat. Jos was bezig met het realiseren van een landgoed. Dat landgoed moest komen op grond van zijn ouderlijk huis. Door een deel van de grond te verkopen aan Brabant Water kon Jos zijn droom waarmaken.

Een landgoed bestaande uit een landhuis en een koetshuis, bos, bloemenweides, poelen en vijvers, wandelpaden en ruige stukken natuur en openbaar toegankelijk. In 2016 zou het landgoed Stiphorst volgens planning af zijn. Helaas heeft Jos de uiteindelijke voltooiing niet mogen mee maken.

We zullen Jos herinneren als een zeer vriendelijk en behulpzaam persoon die altijd bereid was om anderen te helpen. Onze gedachten gaan uit naar zijn naaste familie en vrienden.

Fer Kalis, IVN Veghel

Voor een dag van morgen

Wanneer ik morgen doodga,

vertel dan aan de bomen

hoeveel ik van je hield.

Vertel het aan de wind,

die in de bomen klimt

of uit de takken valt,

hoeveel ik van je hield.

Vertel het aan een kind

dat jong genoeg is om het te begrijpen.

Vertel het aan een dier,

misschien alleen door het aan te kijken.

Vertel het aan de huizen van steen,

vertel het aan de stad

hoe lief ik je had.

Maar zeg het aan geen mens,

ze zouden je niet geloven.

Ze zouden niet willen geloven dat

alleen maar een man

alleen maar een vrouw

dat een mens een mens zo liefhad

als ik jou.

Hans Andreus

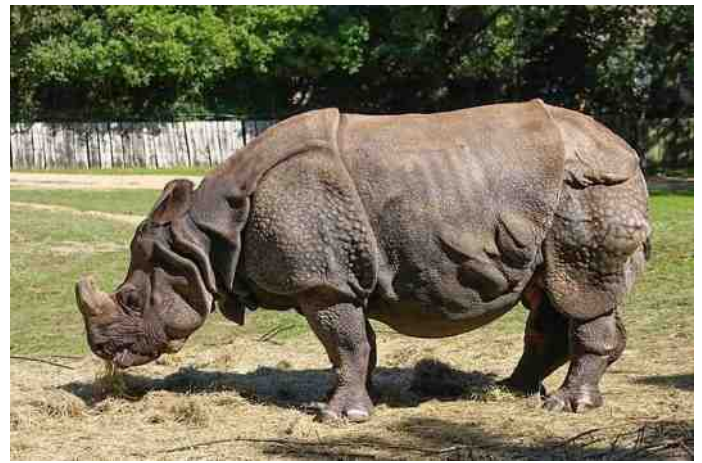
Eenhoorns

De Eenhoorns van Bernhoven

Op een binnenplaats van het Bernhovenziekenhuis in Uden staan twee beelden van Eenhoorns. Een Eenhoorn is een fabeldier met bovennatuurlijke krachten, zijn hoorn zou vergiftigd water weer drinkbaar maken. Daarom werd in de middeleeuwen zowel in Europa als in Azië gehandeld in een kostbaar poeder, gemalen hoorn van die Eenhoorn, dat tegen vergiftiging zou helpen. Het was een middel dat vooral door vorstelijke personen veel gebruikt werd om eventuele gifmoordenaars te slim af te zijn. In Europa heette het middel alicorn, dat betekent in het Latijn 'andere hoorn'. Het was dan ook eigenlijk niet het echte Eenhoornpoeder, maar een Noordelijk surrogaat voor het originele Aziatische product. Pas in de zeventiende eeuw werd duidelijk dat het om gemalen stoottanden van de Narwal ging. De Narwal is een walvisachtig dier, met een enkele stoottand die meer dan een meter lang kan worden en die daarom wel als Zee-eenhoorn beschouwd wordt. Maar in het Verre Oosten hadden ze een heel andere soort Eenhoornpoeder. Xiyiao is gemalen hoorn van de Indische neushoorn. Helaas geloven daar nog altijd veel mensen dat gemalen keratine bovennatuurlijke kracht heeft, niet al-

Narwal. Bron: Wikipedia

leen als een soort Viagra, maar ook iets om gevaarlijke drugs veiliger te maken. Alle neushoorns ter wereld dreigen uit te sterven door dat bijgeloof.

Vroeger was dat risico niet zo groot. De Chinese apothekers hielden de bron van hun Xiyiao geheim door sprookjes te vertellen over dat onbekende dier. Het zou een klein schuw dier zijn dat zich alleen door een maagd liet temmen.

De kunstenaars van Broos hebben hun Eenhoorns bij Bernhoven afgebeeld als witte paarden met een hoorn als de stoottand van een Narwal, recht vooruitwijzend midden op het voorhoofd. Dat idee van een wit paard is een modern verzinsel, in de middeleeuwen wist men dat het dier gespleten hoeven had. Luigi Barthema die rond 1500 clandestien naar Mekka reisde zag daar bij het paleis van de Sultan bruine Eenhoorns, afkomstig uit Ethiopië. Waarschijnlijk

La Dame á la Licorne, tapijt zintuig zicht, detail. Bron: Wikipedia

waren dat antilopen waarvan een van de hoorns weggehaald was. Maar de meeste middeleeuwse prenten van Eenhoorns tonen een wit dier met gespleten hoeven, in de schoot van een maagd. Want de Eenhoorn was in die tijd een Bijbels dier.

Dat is het gevolg van de vertalers die ooit in Alexandrië de Tora naar het Grieks vertaalden, de Septuagint. Zij troffen daarbij op een paar plaatsen de naam Re'em aan voor een wild gehoornd dier dat net zo gevaarlijk als een leeuw zou zijn. Omdat op een van die plaatsen gesproken werd over de hoorn van die Re'em in enkelvoud en het echte dier blijkbaar bij alle zeventig vertalers onbekend was, hebben ze eenstemmig besloten die Re'em in het Grieks Monokeroos te noemen, Eenhoorn. En zo kwam dat Oosterse sprookjesdier ook in de Christelijke mythologie terecht. Dat bleef zelfs zo tot na de Reformatie, de Bijbel van Luther en de Statenvertaling spraken nog over Eenhoorn. Maar in Rome ontdekten ze dat Eenhoorns niets anders dan vermomde neushoorns waren en de Vulgata spreekt dus in het Latijn over een Rhinoceros. Protestantse vertalers beseften dat zo'n Indisch dier nooit in Bijbelse omgeving voorgekomen was en kozen daarom voor een soort wilde stier. En dat is op een enkele uitzondering na zo gebleven is alle latere Bijbelvertalingen. Die staan vol met wilde stieren, ossen, buffels, gaurs, seladangs, maar niemand heeft blijkbaar ooit de moeite genomen om na te kijken welk dier nu echt die Bijbelse Re'em geweest is. Dat kun je natuurlijk het beste in Israël vragen, want in de hedendaagse Tora staat die naam uiteraard nog steeds. Maar dat is niet de stijl van Bijbelvertalers, die vinden de Christelijke traditie belangrijker dan een biologisch correcte vertaling. Bij de alledaagse taal van het Joodse volk hulp zoeken, dat kan niet.

Mijn methode om het goede antwoord te vinden was simpel, ik zocht op Internet naar een dierenpark voor Bijbelse dieren in Israël. En inderdaad bij Eilat in de woestijn is een soort safaripark, Yotvata Hai Bar, waar een verzameling Bijbelse dieren te zien is. En daar lopen zelfs twee soorten Re'em rond, Re'em sahara en Re'em laban. De eerste is helemaal geen echt Bijbels dier, het is de in de Sahara bijna uitgestorven Algazel, een Spiesbok met kromme horens, die in Israël asiel gekregen heeft in een passende woestijnomgeving. De tweede is de Arabische of Witte oryx, ook een Spiesbok maar dan wel echt het dier uit de Bijbelse geschiedenis. Wie Hebreeuws schrift kan lezen kan zelfs bij Google translate de juiste vertaling van Re'em laban vinden, Arabian oryx of White oryx. Laban is het Hebreeuwse woord voor wit. Op internet zijn tegen-

woordig de complete teksten van Bijbelvertalingen in zowat alle talen beschikbaar, die allemaal de vertaalfout van de Septuagint in ere houden. Alleen de Arabisch vertaling doet het in mijn ogen beter, die gebruikt de Arabische naam Ri'im, die natuurlijk Arabische Oryx betekent!

In ieder geval wordt het op mijn manier duidelijker dat de witte kleur die Eenhoorns meestal op middeleeuwse prenten hadden waarschijnlijk toch een herinnering aan die Witte oryx was. Op dat punt kloppen de beelden bij Bernhoven dus wel. Ook in de Efteling is de Eenhoorn van de Droomvlucht spierwit. Maar paardenhoeven, nee dat is beslist fout. Een Narwal heeft geen hoeven, en de Neushoorns en Oryxen hebben allemaal gespleten hoeven. Dat is een artistieke vrijheid van de beeldhouwers. Als de symbolische betekenis de bezoekers van het ziekenhuis maar het gevoel geeft dat ze beschermd zijn tegen de onaangename bijwerking van de medicijnen die ze moeten slikken dankzij die sprookjesdieren is alles in orde.

Wie in Bernhoven de beelden bekijkt zal zien dat de kunstenaars van Broos hun Eenhoorns inderdaad gesierd hebben met de tand van zo'n Narwal, op het voorhoofd van een wit paard.

Het idee dat een Eenhoorn eruit zou zien als een schimmel, een wit paard met ongespleten hoeven, is een moderne misvatting. Ook in de Efteling bij de Droomvlucht staat zo'n wit paard met een Narwaltand te steigeren. Vroeger meende men dat het dier eruitzag zoals de dieren die Luigi Barthema bij de sultan van Mekka gezien had. Barthema was rond 1500 door de Islamitische wereld gereisd en in zijn boek vertelt hij dat de dieren wel de kleur van een donkerbruin paard hadden, maar dat ze gespleten hoeven hadden. Vermoedelijk waren het uit Ethiopië afkomstige antilopen waarbij een van de hoorns verwijderd was, wellicht Spiesbokken of Bergnyala's. Dat de ene hoorn op de neus zou staan, vertelt Barthema niet, ik denk dat ze gewoon naar achteren wezen.

De werkelijke leverancier van het Aziatische wondermiddel, Xiyiao, was de Pantserneushoorn. Dat is inderdaad het enige landdier met een enkele hoorn op zijn neus, alle andere bekende neushoorns hebben er twee. Die heeft inderdaad ook gespleten hoeven, maar hij is beslist niet wit van kleur. Omdat de Chinese apothekers de herkomst van hun Xiyiao geheim wilden houden, bedachten zij al meer dan twintig eeuwen geleden het verhaaltje van een klein woest dier met een enkele hoorn, dat zich alleen door een maagd liet temmen. Dat het middel tegen vergiftiging helpt, wordt nog altijd grif geloofd in Zuidoost-Azië waar het gebruikt wordt om de kwalijke gevolgen van alcohol en drugs te vermijden. Dat is daarom nog altijd de reden waarom alle neushoorns ter wereld op de Rode Lijst staan. Het sprookje van de Eenhoorn leeft in dat opzicht helaas nog steeds.

De witte kleur van de moderne Eenhoorn dankt hij aan de Bijbel. In oude Bijbelvertalingen zoals de Statenvertaling kan men negenmaal het woord Eenhoorn tegenkomen. Het is daar een wild dier, gevaarlijk als een leeuw en symbool voor grote goddelijke kracht. Toen nog voor Christus in Alexandrië het Oude Testament in het Grieks vertaald werd, kenden de zeventig vertalers blijkbaar geen van allen het dier dat in het Hebreeuws de naam Re'em droeg. Maar omdat in een van de psalmen het woord 'karen' dat hoorn betekent in het enkelvoud staat, meenden zij eensgezind dat als naam 'Monokeroos' of wel Eenhoorn de beste vertaling zou zijn. Dat was dus het woord dat in de Septuagint

Re'em laban, Arabische oryx. Bron: Wikipedia

bijbel gebruikt is. En dat is tot jaren na de Reformatie ook de standaardvertaling gebleven. Pas in de zestiende eeuw kwam men erachter dat in het Hebreeuws wel degelijk een echt bestaand dier bedoeld werd. In Rome koos men daarom in de Vulgaatvertaling voor Rhinoceros, Neushoorn.

Protestantse vertalers maakten een andere keuze, daar vind je tegenwoordig wilde stieren, wilde ossen, buffels en dergelijke runderen. Op de website Biblehub.com kun je meer dan zestig Bijbelvertalingen vinden, die allemaal trachten een passende naam voor de Hebreeuwse Re'em te geven. Eén Engelse vertaling laat de vraag in het midden door gewoon het Hebreeuwse woord Reem te kiezen, de rest kiest voor Eenhoorn, Unicorn, Licorne, Stier, Os, Neushoorn, enzovoorts. Alleen de Arabische vertaling van Smith en Vandyke doet iets anders, daar wordt Alrim als vertaling gekozen. Als je dat lidwoord Al er afhaalt resteert het woord Rim, dat niet alleen sprekend op Re'em lijkt maar ook in het Arabisch dezelfde betekenis heeft als Re'em in het moderne Israël, Spiesbok.

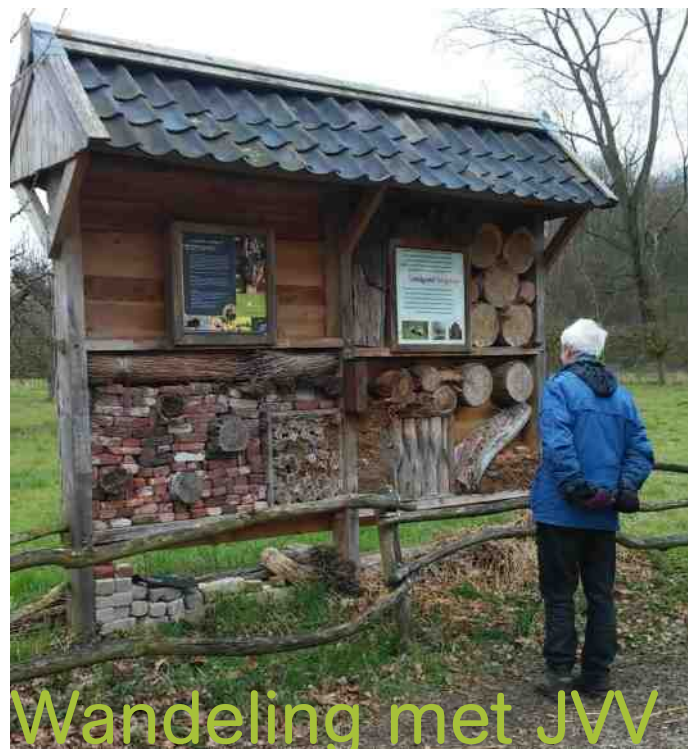
Ten noorden van Eilat ligt in Israël een soort safaripark voor dieren die in de Bijbel genoemd worden, Yotvata Hai Bar. In dat park lopen twee soorten antilopen rond, de Re'em sahara en de Re'em laban.

Die eerste is geen echt Bijbeldier, het is een asielzoeker die in zijn vaderland in het noorden van de Sahara nagenoeg uitgestorven is, de Algazel of Oryx dammah. Nummer twee is zelfs al een keer uitgestorven geweest in zijn originele leefgebied, de woestijnen van Arabië en Israel. Het is de Witte of Arabische spiesbok, Oryx leucoryx. In Oman is de Witte oryx weer geïntroduceerd. Laban is het Hebreeuwse woord voor wit, Re'em betekent Spiesbok of Oryx in het Nederlands. Maar voor Bijbelvertalers is het kennelijk geen gebruik om bij vertalingen naar de betekenis in de oertaal te zoeken.

Toch zijn er waarschijnlijk ook in de middeleeuwen nog mensen geweest die de werkelijke betekenis van die naam Eenhoorn in de Septuagint gekend hebben en die daarom hun Eenhoorns als een spierwit dier, zoals de Oryx, afgebeeld hebben. Wie het kunstwerk van Zeger en Pietertje van Broos in Bernhoven nog eens gaat bewonderen, zal daar de herkomst van de diverse onderdelen van hun creatie kunnen herkennen. De hoorn is de tand van de Narwal, de oude Alicorn, compleet met de draaiing die zo'n stootand pleegt te hebben. Hij staat ietsje boven de plek waar de echte Rhinoceros, de Indische Neushoorn, een veel korter, dikker en niet getordeerd uitsteeksel vertoont. De gestalte compleet met hoeven, benen, staart enzovoorts is gewoon die van een Paard zoals Salinero in Erp. Vermoedelijk is dat toch ontleend aan de waarneming van Barthema, maar die had het nu juist over de bruine kleur. De witte kleur tenslotte herinnert aan die van een Witte oryx, maar dan zonder de zwarte aftekening aan de kop, de poten en de staart.

Laten we hopen dat de geneeskundigen van Bernhoven zich niet laten leiden door al het bijgeloof dat samengevat is in dat beeldhouwwerk. Voor IVN-ers is het beeld een goed aanknopingspunt om te denken aan de kwalijke invloed die sprokjes op de levende natuur kunnen hebben. De stroprij van neushoorns en antilopen voor hun hoorns is nog altijd de belangrijkste bedreiging voor het voortleven van die dieren. Denk daar maar eens aan als je een keer naar het ziekenhuis gaat.

Frank Lippe

Na lange tijd weer de wandelschoenen voor de dag gehaald voor een vrijdagochtendwandeling met de JVV op 18 maart. Het einddoel was: het prachtige wandelgebied de Tongelaar in Mill.

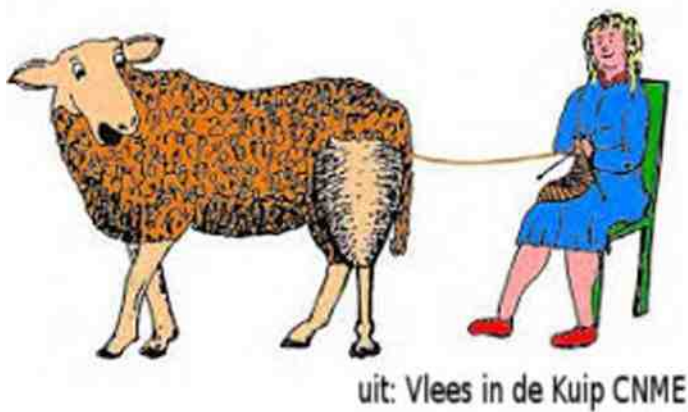
Met 3 auto's vol geladen vertrokken we om de natuur daar te gaan bewonderen en te beleven en door te stappen onder af en toe sociaal gebabbel. Het was er stil en rustig. De prachtige bijenflat was het eerste wat Peter opviel (zie foto). Al snel zagen we 5 reeën grazen die natuurlijk meteen de benen namen toen ze ons in het vizier kregen. Zo'n groepje spiegels was trouwens ook mooi om te zien. Ligplaatsen van reeën troffen we aan langs het wandelpad. Langs de paden zagen we ook diverse dassensporen en -burchten. De das zit hier met wel 50 exemplaren. Op de akkers wordt geen gif gebruikt en de besdragende heesters zijn een lekkernij voor de das. Na een korte gezellige fruit-, drank-, koek- en ruststop gingen we verder op ons pad om te genieten van het bloeiende speenkruid, tondelzwammen, uitgebloeide sleedoorn en de Gelderse roos met en zonder bes. De kennis van genoemde natuurwonderen werd ons aangereikt door de deskundigen onder ons. Het lopen ging deels over een versgeschaafd pad, waar we voor de tractor plaats moesten maken als hij passeerde. Daar heb ik ter herinnering aan deze flinke doorstapwandeling een 'wilgenman' meegenomen en thuis in de vaas gezet, dat wel. Het was een fijne ochtend en dank aan ieder die daaraan heeft bijgedragen.

Wat is de Tongelaar nog meer

Kasteel Tongelaar en Boerderij de Benedenhof liggen op het landgoed Tongelaar.

Oppervlakte 490 hectare. Hier kun je ook terecht voor o.a. feesten, vergaderingen, overnachtingen en concerten. Exposities en kunstzinnige en culinaire workshops worden er georganiseerd. In het torenfort is een informatiepunt van Brabants Landschap en op het binnenplein van het kasteel is het heerlijk toeven. Ook tref je er een veldwinkel, een brouwerij en een koffiehuis aan. Voor actuele informatie kun je kijken op www.kasteeltongelaar.nl

Huib Lijding

Gewoon duurzaam

Duurzaam en toch gewoon doen

Minnaars van warme truien moesten zich toch vooral niet net als Karin Koppen op het verkeerde been laten zetten door fabeltjes over broeikasgassen die door schapen en andere herkauwers geproduceerd zouden worden. Dat is echt weer zo'n sensatiesprookje van milieukundigen die geen flauw idee van oorzaken en gevolgen hebben, omdat ze de noodzakelijke natuurwetenschappelijke kennis daarvoor missen.

Net als andere planteneters zoals paarden en varkens halen herkauwers als koeien, schapen, geiten, antilopen en herten hun energie uit planten, die energie uit zonnestraling vastgelegd hebben. Een varken doet dat weinig efficiënt, veel van de energie in zijn voeding blijft nog in de mest aanwezig. Een herkauwer heeft vier verschillende magen en hij kauwt zijn eten na het in een van die magen voorbehandeld te hebben nog een tweede keer om vervolgens zoveel mogelijk nuttige energie uit zijn eten te kunnen gebruiken.

Varkens zijn van nature opruimers van overschotten, is er genoeg te eten dan groeien ze snel, is er niets te eten dan gaan ze ook snel dood. Een groot deel van de energie in hun voeding blijft onbenut. De herkauwers kunnen in de winter met bast en stro nog aardig rondkomen. Zij moeten genoeg nemen met armoe, maar ze kunnen er ook beter tegen. Nu komt bij de afbraak in hun pens door de activiteit van bijzondere bacteriën methaan vrij, dat is waar. Maar dat is een normaal onderdeel van de afbraak van plantenmateriaal, diezelfde bacteriën doen ook in een composthoop hun werk. Als je dat als mens slim aanpakt laat je dat in een biogasreactor gebeuren, want biogas is niets anders dan datzelfde broeikasgas methaan. Maar als het verbrandt, is de CO₂ die eruit komt geen broeikasgas. Dat komt omdat het meer van de koolstofisotoop C¹⁴ bevat. En dan komt het in de boekhouding van onze milieukundigen op een totaal andere plek terecht. Pure waanzin, maar zo denken ze nu eenmaal.

Varkensmest is een betere grondstof voor biogas dan mest van een herkauwer. Ze hebben die energie niet gebruikt. Als je denkt dat die puur natuurlijke methaan in de oprispingen van een koe of schaap iets kwalijks voor het milieu zou betekenen, stop dan ook maar meteen met je composthoop. Die doet hetzelfde als wat er in de pens gebeurt. Maar daar is, als het erop aankomt, nauwelijks iets mis aan, de warmte die in de atmosfeer door methaan geabsorbeerd kan worden, is nog eens een stuk kleiner dan de toch ook

praktisch verwaarloosbare bijdrage van CO₂ als gevolg van menselijke activiteit. De belangrijkste oorzaak voor het warmer worden van de atmosfeer is, zoals ik al eens eerder uitgelegd heb, de toegenomen waterverdamping uit zee als gevolg van het verdwenen drijfijds, samen met het daarmee verbonden Arrheniuseffect. Ook dat is te ingewikkeld voor onze milieukundigen, die simpel vertrouwen op de IPCC stelling dat het klimaat door een antropogene oorzaak zou veranderen, zonder dat daar ooit een degelijk bewijs voor geleverd werd. En dan kun je rustig blijven geloven dat dat opschuivende ijs geen natuurlijke oorzaak zou hebben. Maar je moet je wel zorgen maken als je een boertje of windje vol broeikasgassen laat.

Maar, gelukkig, gewoon verstandig zelf nadenken blijft mogelijk. Een warme trui, maar dan wel in combinatie met een lagere omgevingstemperatuur spaart echt energieverbruik én energiekosten. En, als je denkt dat dat ergens nuttig voor is, het geeft echt minder CO₂-uitstoot. Wol kriebelt erger dan kunststof, je hebt een bestrijdingsmiddel nodig tegen motten, maar als je dat op de koop toe neemt is het een puur natuurproduct. Daar is niets mis mee. Sorry Karin, dat ik het niet met je eens kan zijn. Insteken, omslaan, doorhalen en af laten glijden maar, met milieuvriendelijke schapenharen of geitenwol!

Frank Lippe

Het wel en wee van mest. Bron www.goudvoorgroen.nl

Geen probleem, ik en mijn nazaten weten er wel raad mee!

Waterral

In een gemakkelijke stoel zat ik op een ochtend te lezen in het aardige boekje: "Meneer Van Dalen Wacht Op Antwoord." De wat oudere lezers weten ongetwijfeld wat dat betekent. Het leren van rijtjes was vroeger op school gebruikelijk. Net zoals het hebben van ezelsbruggetjes. Tegenwoordig ligt dat wat anders: Dat zoek je toch op? je 'koekelt' gewoon even.

Mijn mobieltje gaf me een signaaltje dat er een wappertje, in fatsoenlijk Nederlands een whatsapp, binnenkwam. Slechts enkele minuten later trok ik mijn jas aan, deed mijn verrekijker om en vertrok in redelijke haast op mijn, heel nieuwe fiets.

Met exacte plaatsaanduiding vertelde het wappertje dat er een waterral was gesignaleerd, in Veghel!? Ja, in Veghel. Niet-vogelaars zegt dat niet zoveel, maar het is wel degelijk bijzonder. Een waterral aan het Turfven in Veghel.

Even later kwam ik op het Turfven aan en vond de aangegeven locatie. Een heel kort stukje langs het talud aan het water. Zien deed ik hem toen niet direct. Zou hij zijn weggevlagen en op een andere locatie zijn terechtgekomen? Tenslotte is het een vogel, heeft vleugels en een vogel vliegt vaak eerder weg dan je kunt kijken. Na wat heen en weer fietsen, kwam ik toch weer op de aangewezen locatie terug. Terug naar de locatie die Arend Vermaat van vogelwacht Uden had aangegeven. En jawel, daar bewoog iets schichtig heen en weer, dan weer snel lopend, daar, onmiskenbaar, onder aan het water, duidelijk met de staart wippend. Rustig bleef ik staan wachten of hij zich helemaal liet zien. En dat deed hij, op 5 meter afstand van me. Het kleurenpatroon op de rug was prachtig te zien, het wit aan de onderkant van de staart, het rood aan zijn snavel. Mijn week kon vanaf die dag niet meer stuk. De ijsvogel die zich even in dat struikje liet zien, viel er eigenlijk even bij in het niet.

Nu had ik al veel vaker een waterral gezien, meestal van veraf, eigenlijk alleen het silhouet en daardoor viel zijn grootte me wat tegen. Je denkt als je hem 'en profiel' in halfduistere omgevingen tegenkomt: "dat is een forse vogel". Maar hij blijkt kleiner te zijn dan meerkoet of waterhoen.

De lengte van een waterral is dan ook maar ca. 25 cm. de lengte van een waterhoen is ongeveer 30 cm en een meerkoet haalt de 40 cm wel.

Waterral. Foto: Ton Hermans

Zien doe je hem dus maar zelden, maar zijn roep dient eigenlijk iedere doorgewinterde IVN'er toch wel te kennen. Opeens hoor je dan vanuit een wat moerassig aandoend gebiedje een speenvarken krijsen: Nou, dat is een waterral hoor. Op diverse plaatsen in de gemeente Veghel kun je hem horen, maar je moet wel luisteren (en weten hoe een speenvarken kan krijsen dus). In Nederland is waterral een algemene broedvogel in de dichte begroeiing van moerassig aandoende gebiedjes.

Wolter Brongers

Dagwandeling

Op zaterdag 28 mei is er de traditionele voorjaarswandeling. Toine Olijslagers en ik hebben dit keer opnieuw gekozen voor het 'Weerterbos' maar nu in het voorjaar. Allicht staan er nu de voorjaarsbloeiërs. Het gebied ligt op de grens van Limburg en Noord-Brabant, ten westen van Weert. Het bos bestaat uit vochtige en droge bossen, graslandpercelen en kleine heideveldjes, herstelde vennen liggen verspreid. De route is ongeveer 15 km en gaat over goed begaanbare paden met veel natuur. Echter na een natte periode kan het wel modderig zijn.

We vertrekken om 9.00 uur precies vanaf het Stadhuisplein; er wordt niet gewacht. We verzamelen voor het gemeentehuis en rijden zoveel mogelijk samen en rekenen af met de chauffeur. U zorgt zelf voor brood en drank. Goed schoeisel en (regen)kleding is aan te bevelen. Tot zaterdag 28 mei.

Rob Knechten en Toine Olijslagers

Knoflookpadden graven zich razendsnel in. Foto: Ton Hermans

Boompjes trekken maakt meer plaats voor de knoflookpad. Foto: Peter Otte

Knoflookpadden

De knoflookpad (*Pelobatus fuscus*) dankt zijn naam aan het verschijnsel dat het dier bij gevaar soms een knoflookachtige geur verspreidt, mogelijk om zijn vijanden af te schrikken.

Door de verborgen levenswijze is de knoflookpad niet zo bekend als de andere amfibieën. Deze pad zit normaal ingegraven in het zand en komt alleen in het donker tevoorschijn als het vochtig is, dit kan zijn bij een regenbui, maar ook als het vochtig is door de dauw. Dan gaat de pad op zoek naar voedsel. Dat kan van alles zijn als het maar in zijn bek past: spinnen, kevers, regenwormen en andere ongewervelde dieren.

Luisteren naar de knoflookpad in 2015. Foto: Peter Otte

Maar eens per jaar is deze pad te vinden in het water, en dan slechts voor korte tijd, namelijk om zich voort te planten, maar ook dan is het diertje niet zo makkelijk te vinden, want de pad zit onder water, produceert daar slechts een zeer zwak klokkend geluidje om de vrouwtjes te lokken en komt alleen af en toe boven om adem te halen. De enige manier om hem te vinden is met een hydrofoon (onderwatermicrofoon) en dan geduldig luisteren in de schemer en avond.

Vroeger kwam deze pad voor in het Rauwven in 't Hurkske,

Loeren naar knoflookpaddensnoeren door Matty's kijker. Foto: Peter Otte

maar is daar volledig uitgeroeid door de zonnebaars (een Amerikaanse soort, die door tuincentra voor vijvers werd verkocht en in de jaren 90 in het Rauwven illegaal is uitgezet). Na 2002 is deze pad niet meer in het ven aangetroffen. Maar niet alleen deze paddensoort, ook alle andere amfibieën zijn door deze vis sterk gedecimeerd.

De gemeente Veghel is een jaar of tien geleden, samen met Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) en vrijwilligers van IVN Veghel met een programma gestart om de knoflookpad, als streng beschermde soort, terug te krijgen. Er is een groot aantal poelen gegraven, het gebied is op allerlei manieren aangepast om het leefmilieu voor deze pad te verbeteren en uiteindelijk is in 2012 gestart met het uitzetten van de larven van de knoflookpad. Dit is in de jaren daarna elk jaar herhaald en in totaal zijn er meer dan 8000 larven in 't Hurkske uitgezet. Dit lijkt een groot aantal, maar bij amfibieën is het normaal dat slechts een gering aantal daarvan de volwassen leeftijd bereikt en zich weer voortplant.

In 2015 hebben de vrijwilligers van IVN Veghel met hydrofoons in de voortplantingstijd de poelen beluisterd, waarbij in enkele poelen de roep van de knoflookpad is gehoord. Ook dit jaar zijn de vrijwilligers weer op pad gegaan en het blijkt dat de pad in grotere aantallen en in meer poelen is waargenomen. Dit betekent dat een aantal exemplaren het heeft overleefd. Nu nog wachten op de eerste eisnoeren, want dat zou een teken zijn dat de soort het gaat redden.

Matty Meij

Jos van Stiphout hierboven en beneden present bij werkgroepactiviteiten.

Werkers gezocht

Enkele werkgroepen in beeld.

De amfibieënwerkgroep, de Geerboswerkgroep en de werkgroep Veghels landschap ieder doende met hun eigen bezigheden, ja, ja baggeren met het JVV langs een sloot vol waterviolier is soms ook werken.

Klusjeslijst

Een van onze leden zei 'ik hoor altijd dat jullie zoveel te doen hebben; kan je niet een lijstje maken en er ook bij zetten hoeveel tijd het ongeveer kost?' Dat lijstje is er nu en heeft al gecirculeerd maar we kunnen nog veel hulp gebruiken.

Een aantal leden heeft zich gemeld om Lidou te helpen met de koffie; Peter Otte is mede-redacteur van Facebook geworden en Pieter van den Berk wil stukjes schrijven voor De MooiVeghel Krant. De 'nieuwe' natuurgidsen Ardie, Monica, Petra en Pam, zijn vorig jaar met een groep Marokkaanse leerlingen op pad geweest en dat is goed bevallen; zij hebben aangekondigd dat zij dat dit jaar weer willen organiseren!

Dus, van het lijstje zijn al vier klussen min of meer ingevuld, en dan blijft er nog genoeg te doen! Ik hoor graag van jullie! Karin (secretariaat@ivn-veghel.nl)

1. Aanjager website

De website is het visitekaartje van IVN en een hele mooie dankzij de inzet van onze webmaster Geert van de Wiel. De rubriek 'Nieuws' moet gevuld worden met onze laatste nieuwtjes; dat leveren wij aan bij de webmaster en hij plaatst het.

Gezocht: iemand die zich verantwoordelijk wil voelen voor deze rubriek. Dus bijvoorbeeld na een activiteit informeren of er foto's zijn enz.

2. Bijdrage leveren voor De MooiVeghel Krant en/of Sprokkels

MooiVeghel heeft gevraagd of wij wekelijks een stukje kunnen aanleveren. Dat is teveel gevraagd! Wij hebben afgesproken dat wij hen op regelmatige basis een artikel over natuur zullen toesturen.

Gezocht: leden die het leuk vinden om stukjes te schrijven over van alles als er maar ook iets van natuur in terug te lezen is.

3. Mede-redacteur Facebook

Ook Facebook heeft een functie in het bekendmaken van IVN onder een breder publiek (en natuurlijk ook voor eigen leden). Karin beheert de Facebook-pagina van IVN Veghel maar het zou leuk zijn als er wat vaker stukjes, oproepen, foto's enz. geplaatst worden.

Gezocht: leden die af en toe een item wil plaatsen op Facebook.

4. IVN-nieuwtjes verzorgen

Bijna wekelijks worden IVN-leden geïnformeerd over activiteiten die komen gaan en over andere zaken die met IVN en/of natuur te maken hebben.

Gezocht: iemand die dit over wil nemen, kost qua tijd ongeveer 30 minuten.

5. Informatie flyer ontwerpen

Na excursies en andere activiteiten delen wij het jaarprogramma uit maar daar staat weinig informatie over wat IVN nu eigenlijk is. Een flyer die we invoegen in het programma lost dat probleem op. Er zijn voorbeelden van hoe andere afdelingen het doen.

Gezocht: leden die een flyer willen ontwerpen.

6. Bestuursfunctie

Het bestuur bestaat uit vijf mensen; we zouden versterking goed kunnen gebruiken. We vergaderen gemiddeld 6 keer per jaar 's avonds en meestal lukt het om in 2 uurtjes af te ronden.

Gezocht: aspirant bestuurslid met hart voor het IVN.

7. Schoolgidsen

De scholenwerkgroep gaat in het voor- en najaar op pad met kinderen van de basisscholen van de gemeente Veghel. Het is een enthousiaste groep maar helaas zijn ook binnen deze groep door omstandigheden 'afvallers'.

Gezocht: leden die tweemaal per jaar met een groepje kinderen op pad wil gaan. Natuurkennis is niet vereist, wel enthousiasme!

8. Geerboswerkers

De insectentuin in het Geerbos is het icoon van onze afdeling. Maar om het zo mooi te houden moet er heel veel werk verricht worden!

Gezocht: helpende handen! Lidou is er bijna iedere zaterdagochtend, koffie en thee is er ook en het resultaat ligt er niet om!

9. Groen dichterbij en Operatie Steenbreek

Buurtmoestuinen, groene schoolpleinen, speelbossen ... allerlei ideeën om groen dichterbij de mensen te brengen. Er zijn subsidiepotjes, er zijn ideeën en voorbeelden...

In heel Nederland worden tuinen betegeld met als gevolg dat het met de beesten in onze tuinen bergafwaarts gaat. Operatie Steenbreek moet het tij keren! Zie www.operatiesteenbreek.nl

Gezocht: leden met veel energie die de buurt willen vergroenen.

10. Gemeentepagina uitpluizen

Bomen worden gekapt, sloten gedempt, huizen gebouwd ... allerlei zaken die van tevoren worden aangekondigd op de gemeentepagina.

Gezocht: leden die de gemeentepagina regelmatig doornemen en 'onraad' signaleren.

11. Organiseren activiteit Turkse en Marokkaanse kinderen.

In 2015 is er een activiteit georganiseerd voor de andere gebruikers van ons lokaal in de Bundersschool, de kinderen die Marokkaanse les volgen. Maar er zijn ook Turkse gebruikers.

Gezocht: leden die het leuk vinden om deze doelgroep enthousiast te maken voor de natuur.

12. Nieuwe leden informeren/enthousiasmeren

Misschien wel het belangrijkste wat je voor de vereniging kan doen! Nieuwe leden krijgen via mail informatie over hoe het werkt binnen onze afdeling. Maar dat zou beter kunnen!

Gezocht: leden met een sociale inborst die nieuwe leden van informatie voorzien van onze afdeling.

13. PR-medewerker

We staan regelmatig in de krant met persberichten voor activiteiten maar meer is mogelijk! Er zijn zelfs afdelingen die bij het startpunt van een excursie met een heuse PR-bus staan!

Gezocht: leden die mee willen denken en doen in het naar buiten brengen van onze IVN-kwaliteiten!

Deelprogramma

! Let op: kijk altijd even op de website (www.ivn-veghel.nl) of er wijzigingen zijn.

Vrijdagochtend wandeling

elke vrijdag 9.30-12.30
Vondelstraat
Pieter van den Berk 36 60 84

Scholenwerkgroep

in mei en juni met groep 6 op ontdektocht naar buiten
Hanneke Leenhouts 28 78 51
Marja van Heijst 35 40 47
Annette Roelands 35 39 19

Amfibieën werkgroep

maart t/m juni
19.00-21.00
Matty Meij 35 00 91

Plantenwerkgroep

april t/m september
19.00 – t/m zonsondergang
Karin Koppen 21 02 16

Mei

Zaterdag 21, overige activiteit * (L/P)
Stekjesmarkt op de Natuurtuin
13.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Woensdag 25, cursus (Leden en Publiek)
Korte cursus Grassen en Schijngrassen
zie jaarprogramma voor meer informatie
Ton Hermans 21 02 16

Woensdag 25, kinderactiviteit *(Leden en publiek)
Bloemen en bijen tellen op de Natuurtuin
14.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Vrijdag 27, avondexcursie (L)
Nachtzwaluwen
20.00 - 23.00
Ton Hermans 21 02 16

Zaterdag 28, dagexcursie(L/P)
Dagwandeling Rob
9.00 - 17.00
Rob Knechten 34 0112

Juni

Zondag 5, excursie (L/P)
Natuurlijk Eerde
10.00 – 12.30
Fia Fiers 36 69 50

Zondag 12, kinderactiviteit* (L/P)
Slootjesdag
10.30 -12.00
Pam Kalis 34 39 82

Zondag 19, fietsexcursie(L/P)
Bloemen langs de Zuid Willemsvaart
9.00 – 13.00
Karin Koppen 21 12 16

Zondag 26, dagexcursie(L)
Essche stroom/landgoed Bleijendijk
9.00 – 12.30
Jacinta Zijlstra 36 47 28

Juli

Zondag 10, fietsexcursie (L)
Emaile museum en Wilde Bertram
!!! s.v.p. aanmelden
9.30 – 14.30
Mia Rooijmans 36 29 77

Woensdag 13, kinderactiviteit *(L/P)
Tuintelling Waterleven
14.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Donderdag 21, overige activiteit * (L/P)
Kruidenmiddag in de Natuurtuin
14.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Augustus

Zaterdag 27, excursie(L/P)
Nacht van de Vleermuis
20.00 - 22.30
Gerard van Leiden 06 220 826 34

L = activiteit voor IVN leden Veghel
L/P = activiteit voor IVN leden en publiek

Excursies: tenzij anders vermeld, verzamelen op het Stadhuisplein, Veghel
Lezingen: verenigingslokaal Bunders-school, De Buitendonk 3, 5467 DE Veghel

* Natuurtuin = Patrijdsdonk 53a

Herfstcursus

Fer Kalis 34 13 48
Niet leden € 30, leden IVN € 20. Aanmelden bij secretariaat@ivn-veghel.nl vóór 10 september

Binnenles:

woensdag 21 september
woensdag 5 oktober
woensdag 2 november

Buitenles:

zondag 25 september
zondag 9 oktober
zondag 16 oktober
zondag 6 november

Zanglijster. Foto: Ton Hermans

Geerbosdagboek

Zaterdag 6 februari 2016

“Annie, ga jij straks naar het Geerbos?” De bijna wekelijkse vraag ... “Ja-ha! Ik ga er zo meteen heen!”, klonk het enthousiast aan de andere kant van de lijn, ja rond 10.00 uur, mooie tijd. Ons werk gaat alleen door boven de 10 graden, zoals we onlangs met elkaar afgesproken hebben.

Terwijl ik een rondje maakte en af en toe wat noteerde, zag ik haar vanuit de verte aan komen fietsen. Ja, vertelde ze even later, terwijl ze haar fiets tegen het informatiebord plaatste, een fazant had vlak voor haar wiel de weg overgestoken, nou en ik, had een familie fazant ook vlak voor me, de weg over zien vliegen.

Terwijl Annie aan het werk ging, maakte ik mijn rondje af. Pieter en Annemarie hoeven zich geen zorgen te maken over de konijnen, overal ontdekte ik verse krabputjes (én hollen) rondom de binnentuin maar ook verder weg, als ik ze alle zou tellen, dan moeten er nog behoorlijk wat konijnen zijn die rondhuppelen. Maar omdat je ze niet ziet, denk je dat ze verdwenen zijn. Hier is blijkbaar genoeg te knabbelen, meer dan op hun oude plek 300 meter verder.

Annie en ik verbaasden ons dat de planten gewoon doorgroeien. De sneeuwkllokjes staan al in bloei, van de Akebia (Japanse klimmer) gaan de bloemknoppen binnenkort open, de kamperfoelie (Lonicera) is nog steeds groen en heeft al nieuwe blaadjes. Ook de klokjes (campanula's) blijven groeien, het liefst tussen bakstenen en keien.

Het voelde als een lentedag, veel vogels vlogen met tweeën elkaar achterna, zelfs 2 buizerds hier boven ons Geerbos, hadden het druk met elkaar. We hoorden en zagen roeken veel kabaal maken boven de populieren. Terwijl de ene buizerd op afstand alsmaar bleef roepen, joegen ze de andere weg. Hij kreeg geen kans om op een tak te gaan zitten. Koolmezen genoeg vandaag ook 2 aan 2 aan het rondvliegen en fluiten, een merel en een winterkoning deden ook hun best om te laten weten dat ze er waren.

Maar ... opeens hoorden we een zanglijster, wát? nu al!?! Ja, dat kan, volgens de vogelboeken, zou hij in januari al beginnen te zingen, dus zo vroeg is dat niet. Er zijn zanglijsters die in Nederland blijven, maar ook zijn er, vooral de ‘jeugd’, die naar het zuiden (Frankrijk) vliegen, die hoor je dan even niet.

Matty gaat het dakje van de eerste bijenflat repareren, het hout is helemaal rot, dus om erbij te kunnen, heb ik de grote klimroos die er overheen groeide, helemaal weggehaald en afgezaagd.

Tja ... dat ziet er kaal uit, maar dat is voor even.

Rondom de zitstronken groeit het onkruid welig, hup, even op hun kant laten rollen om er goed bij te kunnen. Met verbazing heb ik naar de talrijke wormen gekeken die onder die stronken ‘vastgeplakt’ bleven. Bij sommigen zaten wel meer dan 20 stuks te kronkelen, grote en kleine. Dat moet raar zijn voor die beestjes om ineens vanuit hun bescherming te worden gestoord en ook nog verhuisd naar een andere plek.

Annie en ik werkten samen op een overwoekerd stukje tussen de flats en de dakpannenmuur. De stenen (kinderkoppen) die er onder lagen werden weer zichtbaar, sommige planten hadden lange wortels. Zij groeien het liefst onder de keien door, daardoor overleven ze de kou en de droogte van de seizoenen.

Vrijdag 26, zaterdag 27 en zondag 28 maart 2016

De laatste tijd vriest het 's-nachts. Overdag schijnt een lekker zonnetje aan de hemel zonder wolken, alleen de wind is snijdend koud, Brrrrrrr!

Vrijdagmiddag hebben Fia en Peter in de Aa-broeken voorgewandeld voor de excursie van zondagmorgen, ondertussen kon ik wat werken hier.

Om warm te blijven, heb ik wat takjes van wilgen, die er binnenkort toch af moesten, afgezaagd. Wilgentakjes kun je zo de natte grond in steken en dan groeien ze, wordt er gezegd. Mijn ervaring is dat dat hier nogal tegenvalt. Vic en ik hebben er ooit 50 geplant langs een sloot van het Geerbos,

Bloeiend gras, zonder enige gêne. Foto: Ton Hermans

als 1/5 het gehaald heeft, dan is het veel. (We hadden wel met de grondboor diepe gaten gemaakt, was het toch noch te droog?)

Er is nog zat te doen, grassen blijven in de winter doorgroeien, terwijl jij denkt alle worteltjes eruit getrokken te hebben, blijkt er toch een flintertje achtergebleven te zijn en een nieuw grasje is geboren! Sommige waren aan het bloeien, grassen hebben geen insecten nodig voor de voortplanting, de wind doet het werk. `Grassen ontvouwen hun hele geslacht om via de wind, zoveel mogelijk, stuifmeel te vangen`. Dat is me bijgebleven uit een grassencursus van Rini Kerstens, jáááren geleden, daarbij toonde hij een prachtige kleurendia van een bloeiende grassoort, ik zie het nog voor me.

De muizen hebben tal van gangetjes gegraven, ze zijn vooral bij het perk van de slangenkruiden bezig geweest, hun wortels smaken blijkbaar goed want alle plantjes waren verdwenen, opgevreten, zeg maar.

Hé ... wat zag ik nou!?! Een konijnenhol? Daar tegen de schuine kant van de Fazantenheuvel! en hier en daar wat krabputjes! Hoe kan dat nou? De holte bleek toch minstens een diepte van 1 meter te hebben. Zulke lange bamboes heb ik wel. Hoe is het beestje binnengekomen? Heeft iemand het hek opengelaten? Zou het konijn er nog zijn? Dat merken we vanzelf wel.

Toen Peter terug was van de wandeling door de Aa-broeken, had hij maar 1 vraag: hoe zie je nu het verschil - in de winter dan wel - tussen een kale tak meidoorn en een kale tak sleedoorn, beide hebben dorens, beide hebben we in het Geerbos. Een van de sleedoorns had maar 1 takje dat in bloei stond, prachtige kleine witte bloemetjes bestaande uit 5 bloemblaadjes, witte stuifmeeldraden eindigend met een rood stuifmeelknopje maar nog geen bladeren, de meidoorns daarentegen begonnen nu pas met hun bladeren en de bloemen komen later. Alleen nu met die klimaatsveranderingen, verloopt alles anders.

Zaterdagmiddag verwachtten Peter en ik, hier in het Geerbos, een klein gezelschap, uit St-Oedenrode, toekomstige gidsen, samen met Wim de Vrij. Ze waren er al toen wij aankwamen en hadden ook gezien dat de konijnen flink aan de gang waren geweest, ja, ze waren het met ons eens dat het hol in de Fazantenheuvel van een konijn moest zijn. Om te weten of het nog in de holte zit, heb ik het gat weer met zand gevuld, zodat je meteen nieuwe sporen kunt zien. Onder het praten zag een van hen een puttertje, het stond mooi op een takje in de zon en even later huppelden 2 konijnen vlak langs het hek, aan de buitenkant, gelukkig.

Dichtbij St-Oedenrode, de Vresselse Hut, zijn die toekomstige gidsen met een wilde bijenproject bezig, moet in juni klaar zijn, als ze afstuderen. Daarom kwamen ze bij ons een kijkje nemen, ideeën opdoen, maar ook om de fouten die wij gemaakt hebben, te vermijden. Het wordt een groot project met nestgelegenheid in hout en zand, veel wilde bloemen en informatieborden.

Zondagmorgen: het was de bedoeling dat er zo rond 12.00 uur, koffie en thee zou zijn na afloop van de winterwandeling in de Aa-broeken.

Dus had ik 2 uurtjes voor de boeg om even in het Geerbos te zijn.

Mooi weer, alleen de wind was nog steeds koud.

Gak-gak-gak, overvliegende ganzen (volgens mijn vogelboekje zouden het grauwe ganzen zijn), vele roeken circlend in de lucht, roodborstje heen en weer vliegend tussen de houtstapel en de perken, nee, roodborstje, al pik je nog zo vaak en zo hard, de aarde blijft bevroren en is keihard door de kou.

2 eksters reageerden fel op elkaar, een derde sprong van tak naar tak en meteen volgden die 2 ruziezoekers. Och-ja, denk je dan ... de lente! Door het lawaai trokken ze de aandacht van nog meer eksters. Het werd druk! Maar toen kwam er eentje zo dichtbij ... oh-ja, denk je dan ... 2 honden vechten om 1 been en de derde gaat er mee heen! En dat is precies wat hier gebeurde!

Glu-glu-glu-glu-glu-glu! De groene specht! Klap-klap-klap! Een doffer sloofde zich uit. Hij vloog eerst heel steil omhoog, klapte een aantal keren met zijn vleugels en liet zich, borst vooruit, vleugels zo ver mogelijk naar achteren, omlaag zweven. Zo showde hij zijn kunsten aan de vrouwtjes. Ondanks dat ik niets heb met duiven, vind ik 't altijd een prachtig schouwspel.

Ha, de paarse bloemblaadjes van de Akebia stonden ver open, de sneeuwkllokjes bloeien nu al meer dan 2 weken. Hier en daar beginnen de rozen hun eerste blaadjes te tonen.

De lente houdt je niet meer tegen.

Geerboswerkdag 12 maart 2016

Een heerlijke dag! Nu is het echt lente!

Pieter, Fer, Peter, Gerard W., Vic, Annemieke, Annie en ik. Wij hebben hard gewerkt, ik kon na afloop op mijn werkljstje, heel wat afstrepen.

Gerard ging wat wilgen knotten, met acrobatische toeren, klom hij tegen een wilg op die een dikke zware tak droeg, die er af moest. Tegen het moment dat de tak bijna door-

Putter ofwel Distelvink. Foto: Ton Hermans

Ploeteren om de braamstengels de baas te worden. Foto: Lidou

gezaagd was, kwam hij vragen wie er een touw had om die aan die tak te binden om het vallen op een verkeerde plek te vermijden. In de auto vond ik 2 spanbanden die samen de lengte hadden die nodig was. Weer klom hij in de wilg, maakte met moeite de riem om de tak vast, gooide het andere uiteinde naar Peter, die, op veilige afstand, al klaar stond om te vangen.

Maar toch moest hij tijdens het vallen zorgen dat hij wegwkwam, want de tak bleek langer te zijn dan de aan elkaar geknoopte spanbanden en de twijgen gingen rakelings langs hem heen. Zo, nu naar de volgende wilg ...

Pieter begon te zeisen, de bramen nemen steeds meer bezit van het veld, dat is een probleem, daardoor groeit het hoge gras veel minder. Niet goed voor de dwergmuizen, zij leven van de zaden en maken hun bolle nestjes met het blad ervan. Dit jaar is er geen nestje gevonden, dat geeft te denken. Fer verzamelde de bramenstengels en voerde het afval verder af. Ze maakten grapjes: zullen we ze verkopen aan een bramenkwekerij? Nu liggen ze te drogen om ze later op de rillen te leggen.

Na zijn karwei heeft Peter het toegangshekje gerepareerd en de 2 bijenkastjes die door jeugd(?) van de bijenflats afgerukt en ver weggegooid waren, weer opgehangen.

Wij, de 3 vrouwen, hadden niet van die spectaculaire kar-

weien, maar we hebben flink doorgewerkt om, de dakpannenmuur en het platje tussen de bijenflat en de dakpannenmuur, te schonen. Tussendoor heb ik de klokjesmuurtjes weer opgetrokken, ook die waren vernield, de bakstenen moeten door de lucht hebben gevlogen. Zo heb ik nog een paar andere vervelende dingen ontdekt. We hopen maar dat het daarbij blijft.

De pauze bracht ons bij elkaar, gezellig! Terwijl Fer aan het praten was, zag hij een boomkruiper (nee, geen boomklee- ver) van boom naar boom klimmen, gelukkig hij is er nog! We zouden hier een camera in een boom kunnen ophangen, was het antwoord op mijn roep dat ik best hier een nach- je zou willen doorbrengen om te zien en horen wat hier 's- nachts gebeurt. Oh-ja en dan een boomhut en een hangmat erbij, was het volgende commentaar! Ook de konijnen zouden we meteen kunnen monitoren, ze blijven zich aan het vermeerderen, er zijn konijnen zat! Ja maar als de ca- mera hangt, is dat in strijd met de privacy, dan krijg je protest van de konijnenvakbond!

Wie wat zei, weet ik niet meer, maar leuk was het wel.

's-Middags kwamen Vic en Annemieke terug, vergezeld met een jonge Syrische vader: Osama. Vic nam hem onder zijn hoede. Osama zaagde in hoog tempo de takken van de wilgen. Vic legde ze op de rillen. Na zijn zaagwerk ging Osama naar huis en Vic kon een andere boom onder handen

Rode (krulhaar-) kelkzwam. Foto: Peter van Beurden

nemen.

Fer had bij het afvoeren van het maaisel een vuurrode, deels afgevreten, paddenstoel ontdekt, Peter ingeseind die er vervolgens een reeks foto's van maakte. Daarna kreeg ik de knalrode paddenstoelen te zien die op een tak aan de basis van de takkenmijt groeiden. Ze waren aangevreten door muizen, dat dachten we, omdat vlak daaronder een muiszengat zat. Thuis opgezocht: mogelijk een rode kelkzwam of een rode krulhaarkelkzwam. Welke van de 2? Dan moeten we terug naar het Geerbos om ze beter te bekijken! Tegen het einde van de middag vlak voor mijn vertrek, zag ik klein groepje mensen aankomen.

Frank Lippe, zijn vrouw en zoon Marc. "Je denkt toch niet dat we hier komen werken?", riep Frank vanuit de verte. We gingen op de banken zitten en tijdens ons gesprek, maakten de kauwen wel heel veel lawaai, vond ik. "Die kauwen?" zei Frank, "Hoezo kauwen?! Dit zijn geen kauwen, dit zijn roeken, hoor! Kauwen maken geen nesten, kauwen zijn holenbroeders! Al die nesten die je ziet in de populieren, zijn van de roeken!" Ooooooh! Toen ging er een lichtje branden bij mij (en viel het kwartje ...) Maar natuurlijk! Ik vond ze altijd al zo groot voor kauwen en ze maken nou niet bepaald kauwengeluiden! Snel las ik mijn teksten even door, en verving de kauwen met de roeken. Het verschil tussen kauwen, kraaien en roeken heb ik uit Het beste Vogelboek van de Uit. Mij. Reader's Digest.

Kauwen: kleinste van de kraaiachtigen, grijze nek, zwarte bovenkop. Broeden pas in hun 3de jaar, maar in hun 2de zoeken ze al een partner, die ze hun leven lang trouw

Kauw op beukenhaag. foto: Martien Helmig

Kraai. Foto: Ton Hermans

blijven. Nestelen in kolonies, in holle bomen, in gebouwen, vaak in schoorstenen. Nest: beide vogels maken slordige stapeltakken, bekleed met wol of haar. Legtijd april-mei, 3 à 6 eieren. Voeden zich met insecten, larven, allerlei bessen, eieren, jonge vogels, kleine dieren, aardappels en aas.

Kraaien: Geheel diepzwart, nette pootveren, donkere snavel. Leven gewoonlijk alleen of in paren. Beide vogels bouwen een omvangrijk nest van takken, bekleed met hooi, dode bladeren en schapenwol, meestal in bomen, in o.a. open cultuurland, bossen, zeekusten.. Legtijd april-mei, 3 à 5 eieren. Voeden zich met eieren, insecten, aas, larven, slakken, wormen, kikkers, kleine zoogdieren (muizen), vruchten en zaden.

Roeken: Zwart met blauwpaarse gloed, schedel hoger gewelfd, langere dunnere snavel met witte onbevederde wortel, lange veren om poten (afgezakke broek) Broeden in kolonies, gewoonlijk in bomen. Slordig nest van takken, bekleed met droge gras en wortels. Legtijd eind maart-april, 3 à 6 eieren. Voeden zich met miljoenpoten, emelten, regenwormen, slakken, zaden, bessen, aas en schaaldieren.

Tot ziens in het Geerbos en groetjes van Lidou.

Roeken. Foto: Ton Hermans

Uitstapje 10 juli

Bezoek Emaillemuseum en Wilde Bertram

Er wordt een fietstocht georganiseerd op zondag 10 juli naar het emaillemuseum 'Het Kleine Aadal' in Erp en naar de wilde eetbare plantentuin 'Wilde Bertram' in Gemert.

Om 09.30 vertrekt men per fiets vanaf het stadhuisplein. U kunt ook met eigen vervoer gaan. Om 10.00 uur worden we bij het Emaillemuseum met koffie/thee en cake opgewacht en krijgen een rondleiding door dhr Wim van Heeswijk. De kosten van dit bezoek neemt het IVN voor zijn rekening. Daarna fietsen we naar Gemert waar we de wilde plantentuin 'Wilde Bertram' bezoeken. Ondertussen hebben we een lunchpauze, u dient zelf voor een lunchpakket te zorgen inclusief koffie/thee. Tussen 14.00 en 14.30 uur zijn we weer terug in Veghel.

Het emaillemuseum is gevestigd in een oude boerderij aan Hoek 7 in Erp. Er is een unieke verzameling te zien van nostalgisch keukenemaille waaronder 'Petrus Regout'. Mochten de mannelijke bezoekers een ander onderwerp prefereren; er is ook een collectie van klassieke stationaire motoren.

Stichting Wilde Bertram -smaakmaker van Gemert- bevindt zich aan de Broekkantseweg 9 in Gemert, nabij de Wijnboomlaan.

Wilde planten zijn soms heel opvallend, soms uitbundig mooi en soms heel hinderlijk. Heel vaak echter zijn wilde planten zeer smakelijk! Een aantal onder u zal wel eens brandnetelsoep gegeten hebben of madeliefbloempjes over de salade gestrooid maar daar is het waarschijnlijk bij gebleven. De Nederlandse flora kent echter vele honderden andere soorten die eetbaar en lekker zijn! Daaronder zijn bekende planten als dovenetel, pinksterbloem, paardsbloem, rode klaver en zuring maar ook minder alledaagse

soorten als hop, wilde bertram en aarbeiganzervoet. De flora in ons land omvat 1500 soorten hogere planten (varens, kruiden struiken en bomen). Een groot aantal hiervan is eetbaar. Soms de hele plant, maar vaker alleen enkele specifieke onderdelen zoals wortels, bladeren, knoppen of vruchten.

Wilde planten groeien overal: in de stad, op het platteland en in het bos. Hoewel wilde planten dus bij iedereen in de buurt groeien, is de kennis over de culinaire mogelijkheden van deze planten zeer beperkt. De meeste groenten die we eten, zijn van origine afkomstig uit andere landen. Het gevolg: de kennis over onze oorspronkelijke, eigen cultuur is vrijwel verdwenen. Stichting Wilde Bertram wil deze kennis weer hervinden en, waar mogelijk, uitbreiden en doorgeven aan het publiek.

Teelt en voorlichting

Stichting Wilde Bertram is in 1996 opgericht door een aantal mensen uit Gemert. De doelen van de stichting zijn onderzoek naar en teelt van inheemse wilde eetbare planten. Om deze doelen te bereiken is een terrein van 1 hectare ingericht als wilde plantenkwekerij. Tevens is een poel gegraven voor water- en oeverplanten. In de kwekerij wordt onderzocht welke teeltwijze het meest geschikt is voor welke soort. De kwekerij levert ook planten voor de verkoop aan markten, restaurants en particulieren. Misschien raakt u bij een bezoek aan Wilde Bertram wel zo enthousiast over de schoonheid en smaak van wilde planten dat u ze thuis ook in de tuin wilt hebben. Zaden en opgepote planten zijn bij Wilde Bertram te koop.

Wilt u deelnemen?

Opgave voor vrijdag 1 juli bij Mia Rooijmans m.rooijmans@hotmail.com 06-13857109 of Peter Otte peter.otte@kpnmail.nl

Ledenvergadering

Ruim 30 leden zijn naar de ledenvergadering gekomen op 10 maart. Misschien was het meest opmerkelijke wel het voorstel om, gezien de rooskleurige situatie van onze financiën, de contributie te verlagen. De vergadering ging akkoord met het voorstel. Wel werd nog opgemerkt dat men dan niet moet zeuren als over een aantal jaren de contributie weer verhoogd moet worden!

Tijdens de 'vooruitblik' passeerde een aantal onderwerpen de revue: de intentie tot samenwerking van de natuurverenigingen van de Meijerijstad zodat de gemeente één aanspreekpunt heeft voor natuur gerelateerde zaken, de plannen om in 2017 de Tuinreservatencursus weer te organiseren en ook wordt er onderzocht of er in 2017 een Natuurgidsencursus opgestart kan worden.

Lidou van Beurden heeft aangegeven te stoppen met deelname aan de jaarprogramma commissie; zij werd bedankt voor haar jarenlange inzet. Gelukkig is de commissie wel weer voltallig; Jacinta Zijlstra is vorig jaar aangeschoven.

Officieel zijn de zilveren IVN-speldjes afgeschafte maar voor de jubilaris van dit jaar was er nog een speldje beschikbaar! Peter van Beurden heeft deze opgespeld gekregen omdat hij 25 jaar lid is en ook werden zijn vele rollen bij het IVN gememoreerd o.a. als natuurgids, docent, deelnemer aan verschillende werkgroepen.

Matty Meij had vorig jaar aangegeven wel interesse te hebben in een bestuursfunctie en had ook het afgelopen jaar de bestuursvergaderingen bijgewoond. Marianne van Zeeventer en Henk van Helmond waren beiden herkiesbaar. Allen werden door de vergadering her/gekozen.

De vergadering werd, en het is een traditie aan het worden, afgesloten met het digitaal jaarverslag door Mia en Lidou. Karin Koppen

Lidou in haar niet te versmaden element, wanneer kan ik aan het werk...

Kopij gevraagd

IVN in de DeMooiVeghelKrant

De redactie van de DeMooiVeghelKrant heeft een oproep naar verenigingen gestuurd om kopij/clubnieuws te sturen. Die oproep wil het IVN Veghel positief beantwoorden. Daarom het volgende voorstel: Het streven is dat het IVN regelmatig een natuur-item in de DeMooiVeghelKrant schrijft. Het is een vrij brede opdracht en mag ongeveer 250 woorden bevatten. Heb je een goed idee hiervoor? Laat het weten. Misschien kunnen we samen tot een mooi resultaat komen en daarmee mensen enthousiasmeren voor de natuur in het algemeen en IVN Veghel in het bijzonder. Info en voorstellen: pietervandenberk@kpnmail.nl

De Essche Stroom

IVN Veghel organiseert op zondag 26 juni een excursie naar de Essche Stroom in de omgeving van Bleijendijk in Vught. De vertrektijd is om 09.00 uur bij het Stadhuisplein. De wandeling duurt ongeveer 2 tot 2,5 uur en begint om 09.30 uur.

De Essche Stroom ontstaat uit de samenkomen van de Achterste en Voorste Stroom bij Oisterwijk en mondt bij Halder uit in de Dommel. Onderweg doorkruist de beek een prachtig deel van de Meierij dat gevormd is door een afwisseling van landgoederen en agrarische gronden. Halverwege de Essche Stroom ligt het dorp Esch, de grens tussen het smalle beekdal bovenstrooms en het brede beekdal benedenstrooms.

In het voorjaar van 2015 zijn de werkzaamheden aan het herstel van de Essche Stroom bij Bleijendijk afgerond. De

beek kronkelt weer door het landschap zoals ze dat ook vijftig jaar geleden al deed. Door de hermeandering van de Essche Stroom is bij landgoed Bleijendijk een uniek beeklandschap ontstaan en kan de natuur haar gang weer gaan.

Hans Koekoek van Waterschap De Dommel zal onze gids zijn en vertellen over dit herstel van de Essche Stroom tijdens een wandeling zodat we dit natuurreserveaat met onze eigen ogen kunnen bekijken.

Gaat u rechtstreeks? Wel even informeren of het doorgaat. U komt vanuit de richting Schijndel St. Michielsgestel binnen, de weg gaat over in Adrianusplein, naar links = Esscheweg, 8e straat naar rechts = Eikenlaan, 3e straat rechts = Schuilenburg, 1e kruising links = Het Volmeer, dit is een doodlopende weg. 300 meter de weg in, rechts in de berm parkeren.

Jacinta Zijlstra

Duurzaam Doen

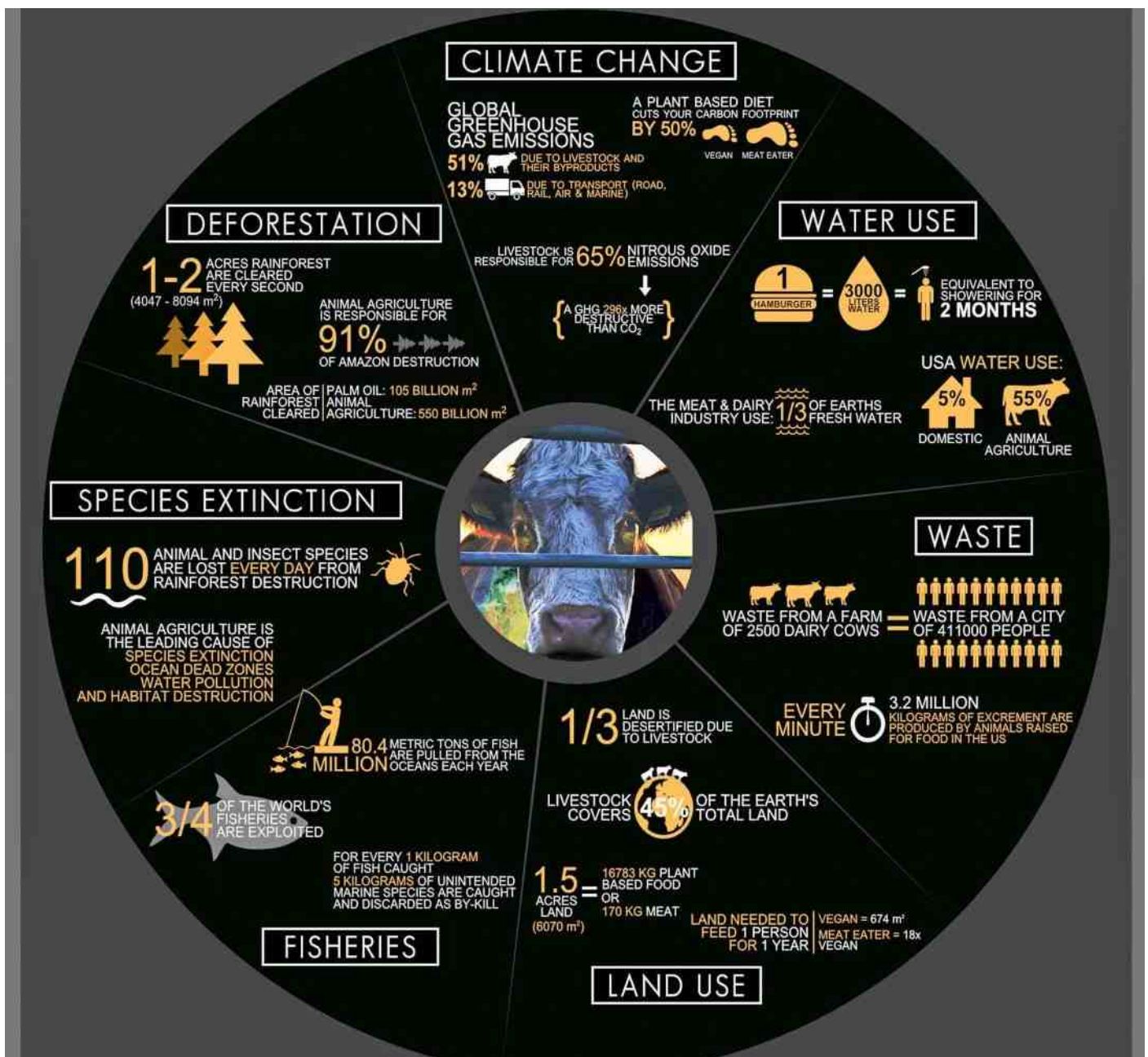
Plantaardig Eten

Al een aantal keer heb ik in deze rubriek aandacht gevraagd voor milieuvriendelijke maatregelen. Zo heb ik ervoor gepleit om transformatoren uit te schakelen, een warme trui aan te trekken of in je voortuin boerenkool te planten. Echter, sinds ik de documentaire 'Cowspiracy' heb gezien, besef ik dat het resultaat van al die maatregelen in het niet vallen bij de resultaten die behaald worden door het verminderen van vleesconsumptie... Voor de productie van één hamburger wordt een hoeveelheid water gebruikt waar ik 2 maanden mee kan douchen! Veeteelt is verantwoordelijk voor de productie van 18% van de broeikasgassen terwijl transport (alle transport, dus vrachtverkeer, vliegtuigen, schepen, auto's) 13% voor haar rekening neemt! Heel veel land wordt gebruikt om voedsel te verbouwen voor landbouwdieren (40% van de wereldgraanoogst en 70% van het geproduceerde soja wordt aan de veestapel gevoerd) en is daarmee een van de grootste veroorzakers van het kappen van regenwouden; omgerekend is de hoeveelheid land die

je nodig hebt ruim 5000m² per persoon per jaar terwijl als wij het dierlijk eiwit eten zouden afzweren, wij maar een kleine 700m² land nodig hebben om onszelf te voeden. Veeteelt veroorzaakt biodiversiteitsverlies, habitatvernietiging en watervervuiling.

Er is vast discussie mogelijk over hoe cijfers tot stand komen, wat je meerekent bij een berekening en wat laat je weg (in het VN rapport van landbouworganisatie FAO Livestock's Long Shadow 2006 staan de percentages die ik eerder genoemd heb. In een artikel 3 jaar later (World Watch 2009, Goodland en Anhang) wordt genoemd dat veeteelt verantwoordelijk is voor 51% van de uitstoot van broeikasgassen) maar ook al is de helft waar, dan vind ik het nog schrikbarend. Ik heb met veel overtuiging mij ingezet voor deze rubriek 'Duurzaam Doen' maar het vuurtje is aardig gedoofd (en ik moet me nog beraden of ik ermee doorga). Afschaffen van gloeilampen, meer streekproducten eten, minder vaak de auto pakken, dat zet geen zoden aan de dijk. Als iedereen stopt met vlees en zuivel consumeren dan zijn ineens heel veel problemen opgelost!

Karin Koppen

Wat is het IVN?

Het IVN wil de natuur in al haar kleur en veelvormigheid onder de aandacht van mensen brengen en daardoor bijdragen aan de verwonderingen het respect voor al het leven rondom ons.

Daarom is onze zelfgekozen lijfspreuk:

In Voor Natuur

Het IVN Veghel is aangesloten bij de landelijke Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie in Amsterdam.

Wat biedt het IVN Veghel?

Voor belangstellenden organiseert het IVN nu al 35 jaar, cursussen, tentoonstellingen, wandelingen en fietstochten in en rondom Veghel. Voor leden en donateurs staan ook wandelingen in nabijgelegen natuurgebieden en verenigingsavonden met diverse natuurthema's op het programma. De overige activiteiten vinden plaats in werkgroepverband:

Werkgroep / activiteit / Contactpersoon / telefoon

Amfibieën:

Matty Meij35 00 91

Geerbos/insectentuin:

Pieter van Breugel36 27 53

Planten:

Karin Koppen21 02 16

Schoolgidsen:

Hanneke Leenhouts.....28 78 51

Annette Roelands.....35 39 19

Marja van Heijst.....35 40 47

Veghelse Vogelaars:

Wolter Brongers.....34 07 64

Weidevogelgroep Boerdonk:

Tom van Lieshout..366255 / 06 51769185

Veghels Landschap:

Fer Kalis34 13 48

Tentoonstelling:

Mia Rooijmans36 29 77

Infoblad:

Maria Kordewinders(0492) 46 33 83

Ledenactiviteiten:

Lidou van Beurden36 57 12

Vrijdagochtendwandelinggroep:

Pieter van den Berk36 60 84

Wandelen met De Donk:

Mia Rooijmans36 29 77

Wilt u actief worden in het IVN?

Dan bent u welkom als lid. Het lidmaatschap kost € 20,00 per jaar en voor huisgenootleden € 10,00 per jaar. Overmaken op rekeningnr. NL09INGB 0004 1542 71

Nadere inlichtingen of aanmelden bij het secretariaat IVN Veghel Antoniusstraat 11, 5469 EV Keldonk of secretariaat@ivn-veghel.nl

Wilt u het IVN Veghel ondersteunen?

U bent van harte welkom als donateur (minimum € 10,00 per jaar).

Overmaken op rekeningnr. NL09INGB 0004 1542 71. U krijgt dan het jaarprogramma toegezonden en vier keer per jaar het verenigingsblad Sprokkels met nieuws en verhalen over de natuur in en rondom Veghel.

Afmelden ? Voor 1 december van het lopend jaar bij het secretariaat

In het nummer van IVN-info leest u onder andere over: alles waar u in verwondering verslag van doet om anderen van uw belevenissen mee te laten genieten.

Kopij inleveren voor het zomernummer 111
Tot 15 juli (liefst eerder!)

Redactieadres:

Maria Kordewinders-van den Tillaar

Geluckweg 4

5469 NA Boerdonk

Telefoon:0492 - 46 33 83

E-mail: kordewinders@home.nl

Foto's en tekeningen zijn ook héél welkom.

Wie het kleine niet eert is het grote niet weerd. Een reuzepotloodpunt wijzend naar een minilente knotszwammetje. Foto: Rini Kerstens

Jos van Stiphout wandelend met de plantenwerkgroep op zoek naar lentebloemen en lentepaddenstoelen. Een vervolg mocht er niet zijn.

